

ماهانامه

آگاهی هم خصوصی

ارگان نشراتی وزارت عدالتی جمهوری اسلامی افغانستان

ای کسانی که ایمان آورده اید، برای
خدا، حق گفتن را برابر با خیزید و به
عدل گواهی دهید دشمنی با گروهی
دیگر و ادارقان نکند که عدالت نورزید
عدالت ورزید که به تقوی نزدیک تر
است و از خدا بترسید که او به هر
کاری که می کنید آگاه است.
سورة مائدہ / آیہ ۸

August 2007

۱۳۸۶

شماره پنجم

سال اول

سنگ تهداب مرکز اصلاح و تربیت اطفال ولایت هرات گذاشته شد

به منظور شرکت در مراسم گذاشتن سنگ تهداب مرکز اصلاح و تربیت اطفال و تهداب گذاری واحدهای مسکونی برای افسران مدیریت عمومی محبس ولایت هرات و بازدید از واحدهای دومی وزارت عدالتی (ریاست حقوق، قضایای دولت، مدیریت محبس و مرکز اصلاح و تربیت اطفال) هیأتی به ریاست محترم پوهنده‌ی این عبدالقادر عدالتخواه معین اداری وزارت عدالتی، محمد صدیق صدیقی رئیس عمومی مراکز اصلاح و تربیت اطفال و عبدالغیاث الیاسی رئیس تفتیش داخلی به تاریخ ۲۷ سرطان سال جاری عازم هرات گردید.

روز پنجم شنبه حوالی ساعت ۱۰ قبل از ظهر مراسم تهداب گذاری مرکز اصلاح و تربیت اطفال ولایت هرات آغاز یافت. در این مراسم که با حضور داشت هیأت متذکره برگزار شده بود، محترم حاجی میر عبدالخالق معاعون مقام ولایت، قوماندان تیم پی آرتی ولایت هرات، نماینده کمیسیون مستقل حقوق بشر، برخی از اعضا رهبری ولایت هرات، رؤسای حقوق، قضایای دولت، مرکز اصلاح و تربیت اطفال، مدیر و افسران محبس ولایت هرات نیز حضور داشتند. **ادامه در ص ۴**

تورن جنرال عبدالسلام عصمت رئیس عمومی محبس و توقیف خانه ها در گفتگو با آگاهی حقوقی:

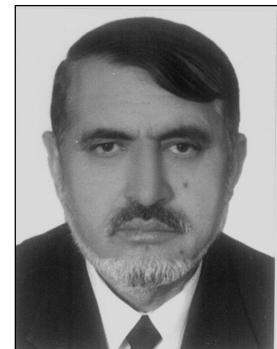
برای ایجاد محیط زیست سالم و فراهم آوری زمینه های کار برای محبوسین باید توجه جدی صورت گیرد

سید محمد رضا فخری

یادداشت

به مناسب هشتمین سالروز استقلال کشور به اساس فرمان مقام محترم ریاست جمهوری اسلامی افغانستان ۴۰ تن از محبوسین از محبس مرکزی پلچرخی رها گردیدند. هنگام رهایی این محبوسین محترم پوهنده‌ی عبدالقادر عدالتخواه معین وزارت عدالتی و تورن جنرال عبدالسلام عصمت رئیس عمومی محبس و توقیف خانه ها و ... حضور داشتند.

این که محبوسین رها شده محکوم به چه نوع جرایمی بوده اند و به منظور آگاهی هرچه بیشتر خوانندگان از وضعیت بهداشتی محبوسین و مشکلات محبس و توقیف خانه ها و راهکارهای بیرون رفت از این مشکلات گزارشگر ماهنامه آگاهی حقوقی با محترم تورن جنرال عصمت رئیس عمومی محبس و توقیف خانه ها گفتگویی را انجام داده است که اینک تقدیم خوانندگان محترم می گردد:

" محبوسینی که به حکم قطعی یا که ربع حبس محکوم بها را سپری نموده نهایی محکمه به حبس الی چهار سال باشند، بدون در نظر داشت نوعیت جرم از محکوم شده اند بدون در نظر داشت نوعیت حبس رها گردند.

- محبوسین انانی که به حکم قطعی یا جرم و مدت سپری شده از حبس رها گردند.

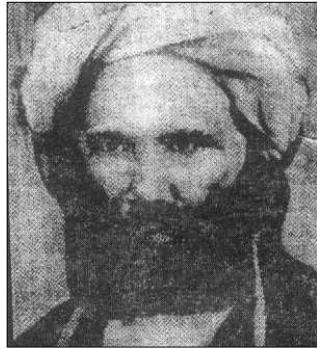
- محبوسین انانی که به حکم قطعی یا نهایی محکمه به حبس بیش از شش سال الى دوازده سال محکوم گردیده اند، در صورتی که

لیش سال محکوم گردیده اند در صورتی که

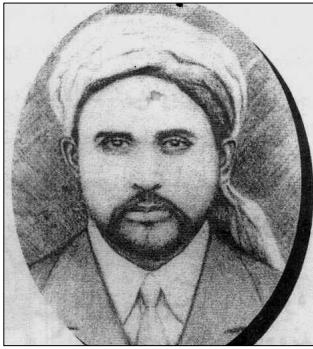
محترم تورن جنرال عصمت رئیس عمومی محبس و توقیف خانه ها در مورد این که فرمان مقام ریاست جمهوری شامل حال چه کسانی از محبوسین می شد. گفت: در این مورد مطابق به ماده چهارم، پنجم، هشتم و نهم و دهم فرمان مقام ریاست جمهوری اسلامی افغانستان عمل شده که چنین است:

بیست و هشتم اسد نقطه عطف در تاریخ کشور

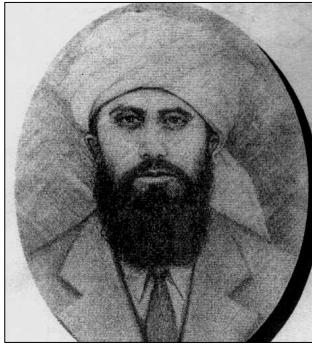
دردانه فضائلی

سید نور محمد شاه خان

امین الله خان لوگری

میر بچه خان کوهستانی

وزیر محمد اکبر خان

۲۸ اسد سالروز استرداد استقلال نقطه عطفی در تاریخ کشور ما محسوب می شود. هنگامی که شاه جوان و مشروطه خواه با روحیات اصلاح طلبانه و ضد انگلیسی، تاج سلطنت افغانستان را در سال ۱۲۹۷ بر سر نهاد، در اولین اشتهرار خود چنین نوشت: "برهمه رعایای صادقه و ملت نجیب خود این را اعلان و بشارت می دهم که من تاج سلطنت اسلامیه و افغانیه را به نام استقلال و قلمرو آن آفتاب غروب نمی کرد.

د نفی او دین تحصیلول او په دی اروند د حقوقو د ادارو نیابت

محمد محسن نیکپال

- ۱- هغه سندونه چې د واکمنو ۳- هغه پرپکره چې د بهرنی هبود
- محکمو له خوا په قطعی یا نهائی توګه د محکمی په واسطه د بهرنی او افغانی ترتیب او صادر شوی وي او د قضاهه تبعی ترمنځ په روسونتی دول سره د محفوظ ثبت ولري او د جعل او تزویر نه خصوصي بین الدول د حقوقو د قواعدو خالي وي.
- پراساس صادر پرې او د باندانيو چارو د
- ۲- هغه سندونه چې په افغانی وزارت له خوا تصدیق شوی وي.
- سفارتونو یا سیاسی نمایندگوی کې جوړ ۴- نور سندونه چې هغو ته شرعی شوی او د دولت د باندانيو چارو د وزارت او قانوني اعتبار ورکړل شوی وي.
- په تصدیق هم رسیدلې وي او له نافذو نفعه او دین هم د هغو مسائلو له قوانینو سره مخالفت ونلري.
- حملې خڅه دی چې پاڼې ۲ مخ

دور دهه کورس آموزشی حقوقی

آغاز یافت

به همکاری سازمان بین المللی انکشاف حقوقی به منظور ارتقای ظرفیت حقوقی کارمندان ریاست های حقوق و قضایای دولت وزارت عدیله به تاریخ ۲۹ اسد سال روان دور دهه کورس آموزشی حقوقی آغاز یافت. دوره های ششم، هفتم، هشتم و نهم این کورس در ماه های حمل، شور، جوزا و سرطان آغاز و پایان یافت که در هر دور بیش از ۳۵ نفر از کارمندان ریاست های حقوق و قضایای دولت معرفی شدند و از این کورس فارغ شدند. این کورس به مدت کماهی ادامه داشت که در هر روز ۵ ساعت مضمین مختلف حقوقی خواهد داشت و قانونی تدریس می گردد.

ادامه در ص ۲

آگاهی حقوقی

دور دهم کورس آموزشی حقوقی ...

در این دور به تعداد ۲۶ نفر از کارمندان ریاست های حقوق و قضایای دولت معرفی گردیده اند که ۷ تن آنان از ریاست های قضایای دولت و مبالغی از ریاست های حقوق می باشند.

در این کورس آموزشی قانون طرز تحصیل حقوق از سوی محترم اسد الله وحدت معاون و سرپرست ریاست عمومی حقوق وزارت عدیله، قانون قضایای دولت از سوی محترم سید محمد امین عارف رئیس قضایای دولت وزارت عدیله، مقرر تنظیم اجراءات وزارت عدیله توسط محمد اشرف جالب رئیس دیپارتمنت حقوق بین الدول خصوصی ریاست عمومی تقنین وزارت عدیله، قانون تجارت از سوی محترمه پتوانی مهنا عضو مسلک ریاست عمومی حقوق این وزارت، اصول محاکمات مدنی و تجارتی از سوی قاضی حسام هلال مسؤول روابط عمومی سازمان بین المللی انکشاف حقوق و قانون مدنی از سوی قاضی عبدالله حنان قاضی ستره محکمه، تدریس می گردد.

گفتنی است که سازمان بین المللی انکشاف حقوق (International Development Law Organization) در بخش حقوق در تفاهم با ارگان های عدلی و قضایی از ۴ جون ۲۰۰۶ به این سو فعالیت دارد که تا کنون چندین دور سیمینارها، ورکشاپ ها و کورس های ستاد خارنوالی و قضایی وارتقای ظرفیت حقوقی کارمندان وزارت عدیله را دایر نموده است.

گزارش از سید محمد رضا

ها و سرنوشت محبوسین در سال ۱۳۸۶ از سوی محاکم به ویژه ستره محکمه توجهی جدی صورت گرفته است و بسیاری از مشکلات محبوسین در مقایسه با سال گذشته تا حدودی حل گردیده است و کار محاکم در این راستا بدون شک مثبت است.

او در مورد مشکلاتی که دامنگیر محاسب و توقیف خانه هاست گفت که برای انتقال محبوسین و متهمین وسایط تقیه یی مطابق استندردهای بین المللی وجود ندارد. محبوسین به وسیله موتراهای کرایی انتقال داده می شوند و در مورد انتقال آنان هیچگونه تخصیصی وجود ندارد.

تورن جنرال عبدالسلام عصمت راه حل های این مشکلات را چنین خلاصه کرد: از آنجایی که پرسونل ریاست عمومی محبوسین را تداوی می نمایند. آن عده مریضانی که تداوی شان در آمریت های عهده دارند و همواره در تلاشند باید در راستای برآورده شدن نیازمندی های آنان ایموجنسی و شفاخانه های دیگر توسط محافظین اصولی غرض تداوی اعزام می گردد.

توجه صورت گیرد و تخصیص مالی محاسب به سروقت انتقال یابد. همینگونه ارگان های دیگر از مداخله در امور محاسب جلوگیری نمایند.

همچنان دولت و مؤسسات خارجی در پهلوی توجه به سرنوشت و وضعیت صحي و محیط زیستی محبوسین باید در مورد فراهم آوري زمینه های کار و صنعت برای آنان توجه صورت بگیرد.

علاوه بر آنچه ذکر شد باید پرسونل محاسب بادر نظر داشت لیاقت و شایستگی آنان تقرر صورت گرفته است آرزومندیم که مشکلات بعدی معروف خواهد شد.

همچنان باید گفت که راجع به دوسيه وظیفه خویش را انجام دهند.

برای ایجاد محیط زیست سالم و فراهم آوری ...

سپری نموده باشند از حبس رها گردند حالات محکوم گردیده باشند مکلفند وجود محکوم بها را تادیه یا نضمین معادل آن را ارایه نمایند.

ماده دهم
احکام این فرمان دعوی حق العبدی اشخاص را اخلال نمی نماید.

ماده یازدهم
تورن جنرال عصمت در مورد این که تعدادی از رسانه ها از وضعیت ناگوار صحی محبوسین و عدم رسیدگی به دوسيه های توقیف شدگان در این اواخر خبر دادند افروزد:

ماده پنجم
در این مورد باید گفت که در مدیریت عمومی توقیف کابل و محبس مرکزی و محابس سایر ولایات آمریت های صحیه وجود دارد و ۲۴ ساعت حتی الامکان متهمین و های این مشکلات را چنین خلاصه کرد:

ماده شانزدهم
قطعی یا نهایی محکمه به مدت الی دو سال حبس محکوم گردیده باشند بدون در نظر داشت نوعیت جرم و مدت حبس سپری شده از حبس رها گردد.

ماده هفتم
قطعی یا نهایی محکمه به حبس از دو سال الی شش سال محکوم گردیده اند در صورتی که ربع حبس محکوم بها را سپری نموده باشند از حبس رها گردد.

ماده هشتم
 مجرمین متکرر از مزایای احکام فقره های (۱-۲-۳) ماده اول، ماده چهارم، ماده پنجم و ماده ششم این فرمان مستفید شده نمی توانند.

ماده نهم
در صورتی که علاوه بر مجازات حبس به پرداخت جریمه نقدی یا جبران خسارت نیز

د نفقي او دين په تحصيل کي د حقوقو ...

که پلار خپل اولاد ته د نفقي ورکولو
ندرت ونه لري او د کسب او کار خخه
عاجزوی، د نفقي د ورکولو مکلفيت
کولی. شي چي د پور اخيستونکي خخه
عفجه ولی ته انتقاليري چه د پلار پسي
د یوشی د اخيستلو، د یو کار د کولو
یاد هغې خخه د منع کېدو غوبښته
رجې کې واقع دی. د مدنی قانون ۲۵۹
وکي. د مدنی قانون ۴۸۸ ماده
ساده

د عقد خخه د هر نوع پیدا شوي
التزام د پاره د هغې موضوع وجود چې د
عقد نیست ورته شوي او د عقد د حکم
قابلیت ولري، هرو مرو دي. د عقد
موضوع عین، پور، گټه یا نور مالي
حقوق تشكیلولی، شي، همدارنګه د یوه
کار اجرا کول یا د هغې خخه د ئخان
ڙغورل، د عقد موضوع کیدای شي. د
مدنی، قانون ۵۷۹ ماده

د مور، پلار، نیکونو او نیاگانو نفقه
که د کسب قدرت ولري او که یې ونه
مری خو چې فقیر وي د هغې د اولاد په
غواړه ده چې شتمن وي عام له دي نه چې
ولاد زوي وي یا لور، صغیر وي او که
کبیر. د مدنی قانون ۲۶۴ ماده

زمونې په مدنی قانون کې د نفقې په
ن ځینې اشخاص د نورو مستحقو اشخاصو

لکه بوډاکان، بشخي، ماشومان او معیوبین له کله د مکلفو او مستحقو اشخاصو په تیره اړوند منازعات رامنځ ته کېږي

د مکلیست د نقلیدو او د ګټپو د مرتبیدو په غیر د معاوضي د عقد د آشارو خخه دا هم ده چه پور په ذمه شابتوي، یا یې په کار کولو لازموي او یا پور محکمه وي. د مدنی قانون ۶۹۵ ماده

ساب ډیر حکمونه موجود دي چې په وو ته ډول څنې، مادا د موضو ۶ د

د پورونو په اړوند حقوقی منازعات روښانولو لپاره ذکر شوې.

که چیرې عارض د قانوني اسنادو د
درلودلو سریره ونشي کولی چې د
څلوا حقوقو د لاسته راولردو د پاره د
مدیون د اوسيدو ځای ته ورشي په دي
حالت کې د حقوقو اداره د نوموري د
حقوقو د تحصيلولو په برخه کې اقدام
کوي.

خینې عقدونو خخه منځ ته رائخي او د
غله پر اساس مديون مکلف کېږي چې
اين ته د هغه نقده بيه يا مثل ورکړي.

د موضوع د لارښانتيا لپاره په دي
اب د مدنې قانون خینې مادي را اخلو:
شخصي حق یا التزام د پور

پاٹی لڑی

د نفقي او دين په تحصيل کي د حقوقو ...

د دې لە املە چې زمۇن بىد بىت مادە
مۇسۇپ د نفقى او دىن پە تحصىلولو
ڪى د حقوقو د ادارو نىابت دى، لامە
د چې د نفقى او دىن پە باب لند
مۇلومات وپاندى شى:
نفقە د تولۇ انواعو سەرد
صەغىر ھلک د پارە تر ھەختە پورى
چې د كىسب او كار قدرت پىدا كى، او د
كە د
صەغىرى جلى، د پارە تر ھەختە پورى لرى
چە ازدواج وكى، د پلار پە غارە د. د
غارە
مەدىنى قانون ٢٥٦ مادە
اوlad:

نَفَقَه

نفقه د هغو حقوقو له جملی خخه ده
 چې قانون ځینې اشخاص د نورو
 مستحقو اشخاصو په وړاندې د هغه په
 برابرولو مکلف ګرزوولي لکه بوداګان،
 بنځۍ، ماشومان او معیوبین چې فقیر
 وي او د کار کولو توان ونلري او کله کله
 د مکلفو او مستحقو اشخاصو په تیره
 بیا د میره او بنځۍ ترمنځ د نفقې په
 اړوند منازعات رامنځ ته کېږي. د دې
 لپاره چې مورډ نفقې مستحق او هغوي
 ته د نفقې د برابرولو مکلف اشخاص په
 بنې ډول وپېژنود مدنې قانون ځینې
 مادی، را اخلو :

۱) د هلک یا جلی د نفقی مصرف چې د کسب او کار خاوندان وي د هغوي چې د کسب او کار خاوندان وي د هغوي د عایداتو خخه تامینېږي او که عایداتو یې نفقه نه پوره کوله نو پاتې برخه نفقه یې د پلار په غاره ده.
۲) که د هلک او جلی د کسب او کار عایدات د هغوي د نفقی د اندازې خخه زیات وي، زیاته برخه عایدات د پلار له خوا ڏخیره کېږي، د بلوغ خخه وروسته هغوي ته ورکول کېږي. د مدنې تاون

د بُشّي نفعه مشتمله ده په خوراک، لباس، د اوسيدلو په ځای او د بُشّي په دارو کولو خو د میره د مالي قدرت په تناسې

۱۱۸ ماده قانون مدنی

آگاهی حقوقی

منار آزادی بادگار استرداد استقلال کشور

به هر حال با توجه به وقایع مزبور در سههای بزرگ تاریخی را می‌توان از آن فراگرفت و در شرایط و وضعیت کنونی آن را سر لوحه زندگی سیاسی و امور اجتماعی و فرهنگی کشور قرار داد.
بنابر آن اکنون زمان آن فرا رسیده است تا با همبستگی، همدلی، همیزیستی مسالمت آمیز و تلاش بی‌وقفه، برای حاکمیت قانون، شایسته سالاری، عدالت اجتماعی و توسعه کشور سعی نمود تا به سوی یک جامعه مرفه، آزاد و عاری از هر گونه تعبصات گام هایی استوار در راستای آبادانی و پیشرفت کشور برداریم.

- آزادی مطبوعات، شغل و مصوّبیت مسکن.
- احداث پلهای، مکاتب راه‌ها، شفاهانه‌ها،
- بنایهای عمومی و...

متأسفانه دست آوردهای آن دوره دستخوش برخی اقدامات شتاب زده شاه مانند، پیاده نمودن بعضی الگوهای غربی و دخالت بیگانگان بویژه انگلستان گردید که سرانجام زمینه سقوط نظام را فراهم نمودند. شاه امان الله با پیروی از خطه مشی کمال اتاترک و محمد رضا پهلوی در ترکیه و ایران طی فرمانی اعلان نمود که رخصیت روز جمعه به روز پیش‌جشنه در تمام ادارات کشور عملی گردد. موارد دیگر از قبیل برداشت و منع حجاب، نا دیده گرفتن سنت و عرف جامعه افغانی، اجرای نمودن پوشیدن دریشی و کلاه شاپو، نارضایتی تندروان مذهبی و سران قبایل، توطئه استعمار و... عوامل سبب گردید که میان شاه و مردم فاصله ایجاد شود و بدین ترتیب، زمینه اضمحلال و انفراض دولت امانی فراهم گردید.

نتیجه گیری

بادر نظرداشت تاریخ ماصر کشور و حمامه آفرینی فرزندان دلیر این مرز و بوم دوره امانی یکی از ادوار پرپار تاریخ افغانستان است؛ زیرا در این دوره تحولات مهم در ساختات اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و... رونما گردید که از آن جمله می‌توان استرداد استقلال کشور را با ارزش ترین دستاوردهای تاریخی در دوره زمامداری شاه امان الله دانست اما چنانچه قبل از تذکر داده شد با وجود این همه دستاوردهای گرانایی آن دوره، چالشیای نیز وجود داشت که می‌توان آن را ناشی از عدم شناخت کافی شخص شاه و دستگاه حکومت وی از جامعه سنتی آن زمان نام برد.

دانستی هایی از ...

- به همین ترتیب در ماده (۸۳۹) المجله امده است که (تتعقد الهبة بالتعاطی). ترجمه: "هبه به تعاطی (دست به دست) یا رد و بدل منعقد شده می‌تواند.
- هبه به ارسال و قبض موهوبه (پیزی که بخشش داده می‌شود) توسط موهوب له صورت گرفته می‌تواند و قایم مقام ایجاد و قبول واقع می‌شود. چنانچه در ماده (۸۴۰) المجله آمده است: (الإرسال والقبض في الهبة والصدقة يقوم مقام الإيجاب والقبول لفظاً) "داد و ستد در

بیست و هشتم اسد نقطه عطف در تاریخ...

هسته استقلال طلبی با جنبش اصلاح طلبانه مشروطه خواهان در دوره حاکمیت امیر حبیب الله نمودن سران آن ازین نزفت بلکه با تشکیل منسجمتر و مرام مترقبی در قالب مشروطه دوم که عضویت اندیشمندان مشروطه دوم قرار گرفت که در این میان فعال آن را شخصیت‌های طراز اول مملکت مانند شاه امان الله خان و محمود طرزی و سایر روشنگران آن نقش مؤثر و ارزنده مهمنترین شخصیت متفکر چهان دوره، تشکیل می‌داد، با دردست گرفتن زمام امور اسلام سید جمال الدین افغانی را نمی‌توان از نظر دور توسط شاه امان الله به پیروزی رسید.

گرچه مشروطه خواهان پیش از تحقق آمال و آزویهای شان توسط زمامدار وقت محکوم به اعدام و جمع شان پراگنده شدند.

اما بازماندگان و هواداران این نهضت به مبارزه خوبیش ادامه داند. از خواسته‌های اساسی مشروطه خواهان می‌توان به اصول ده گانه ذیل اشاره نمود:

- وضع نظام نامه هایی مانند داکخانه، فروش املاک سرکاری، تذکرۀ نفوس و پاسپورت، حصول مواشی، تقسیمات ملکیه، مطبوعات، داخلۀ عسکریه آن: اطاعت از اصول اسلام و قبول تمام احکام و...

• کوشش نمودن جهت دستیابی به حقوق ملی و تبدیل حکومت استبدادی به مشروطه.

- سعی در گسترش اخلاق حمیده و ترک عادات نکوهیده.
- آشتی و حسن تفاهم میان تمام اقوام و نژادهای ساکن افغانستان.

• سعی در اصلاح عامه.

- تعمیم مدارس و مکاتب، گسترش بیداری زارعین و تجار.

• تأسیس مجلس شورا از راه انتخابات. مردم از طریق مطبوعات.

- سعی در کسب استقلال.

• تأمین مساوات و عدالت اجتماعی.

- بنا نهادن اساس اخذ مالیات مستقیم از تأمین و به رسمیت شناختن حقوق اقلیت های غیر مسلمان.
- اعزام دانشجویان دختر و پسر به خارج.
- بسط و توسعه دانش، معارف جدید و صنایع.

ملکیت ها و طرز تخلیه آن ها...

طبق ماده ۳۳ قانون طرز تحصیل

حقوق غرض تجویز قضایی به

تجاری معین و مشخص گردانیده محکمة تجارتی احالة می‌گردد که بعد شده است. مانند مارکیت ها، دکان ها، از صدور قرار قضایی مبنی بر تخلیه، تحت تصرف دولت قرار گرفته باشد.

سرای ها، مندوی ها و موتور فروشی ها طبق ماده (۲۴) قانون طرز تحصیل کاریزهای مخربه و غیر که این ساختات طور کرایه و اجاره به حقوق، هیأتی از ارگان های پلیس، مخربه، جوی ها و زمین های تحت

به و صدقه قایم مقام ایجاب و قبول لفظی شده می تواند".

اهلیت و اهاب

برای این که همه صحت داشته باشد باید و اهاب (هبه دهنده) عاقل، بالغ و صحت باشد. بناءً همهٔ صغیر، مجنون و متوه صحت ندارد. چنانچه در ماده (۱۱۷) قانون مدنی آمده است: "شخصی که اهلیت تبع را داشته و محجور نباشد می تواند در حالت صحت جمیع مایملک خود یا قسمتی از آن را برای هر که خواسته باشد همهٔ نماید".

هبه در حالت مرض موت حکم وصیت را دارد و این مسأله در ماده (۱۱۹) قانون مدنی چنین صراحت دارد: "هبهٔ شخص در حال مرض موت حکم وصیت را دارد". مثلاً شخص مریضی که در حالت مرگ قرار دارد برای یکی از ورثه خود چیزی را هبه می نماید. مانند: ملک یا خانه و چیزی بیگر اما بعد از وفات و اهاب سایر ورثه آن را قبول نمی کند. چنین هبهٔ بیی صحیح نمی باشد. اگر در غیر از وارث یعنی به شخص دیگر به نماید، شی هبه داده شده به اندازه تلت مال صحیح و در غیر آن قابل رد است.

اهلیت موهوب له

- موهوب له، عاقل و بالغ باشد

- موهوب له اگر (طفل ممیز) باشد موهوبه را (شی که هبه داده می شود) قبول و قبض نماید عقد هبه جایز است.

- موهوب له اگر (طفل غیرممیز) باشد توسط ولی، وصی و قیم آن قبول و قبض صورت گیرد عقد هبه تکمیل است (مجنون و صغیری که سن هفت سالگی را تکمیل نکرده باشد غیر ممیز محسوب می گردد).

حکم هبه

هبه در حالی که مطابق شرایط پیشینی شده شرع و قانون مدنی صورت گرفته باشد، ثبوت ملکیت را می نماید و ملکیت مال و یا عین از واهب به موهوب له انتقال می یابد.

ارکان هبه

هبه مانند سایر عقوط دارای ارکان و شرایطی است. در رابطه به ارکان هبه علماه با هم اختلاف نظر دارند. بعضی را مانند شیخ الاسلام خواه را نظر بر این است که ایجاب و اهاب (هبه دهنده) رکن عقد هبه می باشد و بس. قبول موهوب له (هبه گیرنده) از جمله ارکان عقد هبه محسوب نمی شود؛ زیرا این عقد به محض ایجاب و اهاب (هبه دهنده) منعقد می گردد.

و عده بی دیگر مانند صاحب التحفه ایجاب و قبول را از جمله ارکان هبه می شمارند. این نظر در قانون مدنی کشور، نیز انکاس یافته است چنانچه در فقره (۱) ماده (۱۱۷) این قانون آمده است: "هبه بدون قبول و قبض موهوب له و یا نایب او تکمیل نمی گردد؛ یعنی قبول و قبض از جمله ارکان عقد هبه می باشد".

همینگونه المجله در ماده (۸۳۷) چنین صراحت دارد: (تعقد الهبة بالإيجاب و القبول و تتم بالقبض). ترجمه: "هبه با ایجاب و قبول منعقد می شود و با قبض تمام می شود". قاعدهٔ فقهی نیز در زمینه وجود دارد که (الترع لاتتم إلا بالقبض). "هبه تکمیل نمی شود مگر به قبض".

حقوق، شاروالی تعیین و طبق تجویز

محکمه به تخیله آن اقدام و اموال آن را فهرست و یک نقل آن را به نایب و نقل

محکمه و دیگر آن را به نایب و نقل سومی به اداره حقوق ارسال می گردد.

اموال فهرست شده اگر ایجاب تشرییع از طرف شخص فنی و مسلکی را می نمود توسط شخص مسلکی را می گردد. همچنان در اموال فهرست

شده اگر اموال سریع الفساد وجود داشت، فروش آن به محکمه پیشنهاد می گردد که بعد از هدایت محکمه

اموال سریع الفساد توسط هیأت به فروش می رسد و پول آن طور امانت

به نام مستأجر به بانک الی آمدن

مالک مال و یا قایم مقام آن گذاشته

می شود و بعداً برای مالک ملکیت

تسلیم داده می شود.

محلات رهایشی

محکمات رهایشی که به منظور زندگی کردن و بود و باش نمودن

تخصیص یافته است شامل حویلی ها،

پارتمان ها و... می باشد. در صورتی

که مالک به آن ضرورت داشته باشد و

مستأجر در اثر تقاضای مالک آن را

تخیله نکند بادر نظر داشت ماده (۳۰) قانون طرز تحریص مدت شش ماه غایب گردد و کرایه آن

مدت شش ماه غایب گردد و کرایه آن را به مالک نپردازد و از این طریق به

مالک ضرری عاید گردد، مالک می تواند با مراجعته به اداره حقوق محل

ملکیت تقاضای تخیله آن را از مراجع

عدلی و قضایی می نماید. اداره حقوق

بعد از اجرآت مقدماتی اوراق را غرض

تجویز تخیله به محکمه ذیصلاح

مدنی راجع داشته که بعد از تجویز

قضایی توسط هیأتی که در فوق از آن

نام برده شد ملکیت از مستأجر تخیله و

به مالک آن سپرده می شود.

آن و سایر املاکی که ملکیت دسترس متقاضیان گذاشته می شود.

هرگاه مالکین این ساحتاً شخصاً

به آن ضرورت داشته باشند و یا این

که نسبت غایبات مستأجر و ندان

کرایه به مالک ضرر عاید گردد، مالک

می تواند طبق ماده (۳۰) قانون طرز

تحصیل حقوق با ارائه استناد ملکیتی

که عاری از جعل و تزویر باشد و

میطل آن موجود نباشد تقاضای تخیله

ساحتاً متذکره را از طریق اداره حقوق

و تجویز محکمه تجارتی نماید. مثلاً

شخص مالک به یک باب دکان در

ساخته ملکیت خویش ضرورت منافع عامه

طور دیگری از استفاده نماید.

در مورد تشخیص زمین مرعی

حقوق دانان گفته اند که از آخرین خانه

یک قریب، صدای یک نفر بلند آواز تا

هر جایی که برسد زمین همچوار آن

قریب، مرعی شمرده می شود.

زمین و قبی

وقف عبارت است از حبس مال از

تصرف مالک و بذل منفعت آن در امور

خبریه به طور دائم و یا مؤقت و یا به

عباره دیگر وقف، حبس عین است در

ملک الله "ج" که از ملکیت واقف

(وقف کننده) خارج و در ملکیت

موقف علیه داخل نمی گردد.

ملکیت از نگاه محل و موقعیت به

ساحت تجارتی و محلات رهایشی نیز

تقسیم می گردد.

ساحت تجارتی

شامل ساحتی می گردد که

اشخاص در آن جا معمایلات خرید و

فروش را انجام می دهند که از سوی

دولت و حکومت برای انجام معمایلات

شخصی که اهلیت تبع را داشته و محجور نباشد، می تواند در حال صحت، جمیع مایملک خود یا قسمتی از آن را برای هر که خواسته باشد همهٔ نماید.

ماده ۱۱۷ قانون مدنی

Agahi Hoquqi

Publication organ for Ministry of Justice

August 2007

۱۳۸۶

شماره پنجم

سال اول

سنگ تهداب مرکز اصلاح ...

محترم پوهنده‌ی عبدالقدار عالی‌الخواه معین وزارت عدیله هنگام گذاشتن سنگ تهداب این مرکز پس از تقدیم تمنیات نیک مقام وزارت عدیله به مقام ولایت هرات، کارمندان دولتی و مردم شهید پرور آن ولایت گفتند: اعمام چنین مراکز یک گام مهم و اساسی در جهت تجدید تربیت اطفال، متخلف از قانون است.

ایشان همچنان راجع به حقوق اطفال،
اهمیت تعلیم و تربیه برای اطفال متخلص از
قانون، تطبیق قوانین، بلند بردن ظرفیت
کارمندان دولت به خصوص رؤسای و منسوبيین
ادارات و لایتی وزارت عدليه صحبت نمودند و
آنان را به مسؤولیت های مهمی که در قبال
وطن و مردم زجر کشیده کشور متوجه ساختند.

محترم معین وزارت عدیله همچنان راجع به امکانات موجود و نیازمندی های وزارت عدیله به خصوص کمبود زیر بناهای فزیکی ساختنی کردن و از زحمت کشی های رئیس مرکز اصلاح و تربیت اطفال ولايت هرات (حاجی نعمت الله طایع) اظهار قدردانی و ضمناً به پاس خدمات شایسته اش تقدیر نامه درجه سوم را به وی اعطا نمودند. ایشان همچنان از همکاری های سخاوتمندانه تیم پی آرتی کشور

واژه ها و اصطلاحات حقوقی

پوهندوی عبدالقدیر عدالتخواه / استاد دانشگاه کابل

اشخاصی که ولایت اجبار برای شان ثابت می گردد

در صورتیکه ولی، زن عاقله و بالغه را با رعایت کفؤ به مهر کمتر از مهر مثل به نکاح بدهد، زن حق اعتراض بر مهر را دارد. اگر زن این عقد ازدواج را رد نماید ازدواج مذکور باطل شناخته می شود.

بر عکس اگر زوجه به مهر کمتر از مهر مثل اجازه دهد، عقد ازدواج مذکور نافذ شمرده میشود و اعتبار حقوقی پیدا می کند.

مطابق نظریات بعضی از فقهای اسلامی عقد ازدواج بعبارت زنان منعقد نمیگردد و مطابق نظر ایشان باید عقد ازدواج توسط ولی منعقد گردد در صورت عدم موجودیت ولی قاضی حق دارد تا ازدواج اشنان را منعقد نماید.

در صورتیکه اشخاص، فاقد اهلیت مانند مجانین و صغار غیرمیمیز بوده باشند، نمی توانند عقد ازدواج را به صورت مستقلانه منعقد سازند و برای ایشان ولی اجباری از طرف شرع پیش یینی شده است. بر عکس اگر ایشان ازدواج را منعقد سازند، ازدواج آنها باطل شمرده میشود و لو که ولی ایشان بعداً در زمینه عقد ازدواج، اجازه دهد. زیرا که اجتازه بعدی ولی هیچ تاثیری در عقد ازدواج باطل وارد کرده نمی تواند.

ملکیت ها و طرز تخلیه آن ها در قانون طرز تحصیل حقوق

اسد الله وحدت

زمانی که از ملکیت نام می برمیم بهتر است آن را با انواع و اقسام آن بشناسیم.

ملکیت طبق ماده (۱۹۰۰) قانون مدنی کشور: "عبارت از حقی است که به مقتضی آن شئ تحت اداره و تسلط شخص قرار می گیرد و تنها مالک می تواند در حدود احکام قانون به استعمال، بهره برداری و هر نوع تصرفات مالکانه به آن پیردادز".

همچنان ماده (۱۹۰۱) قانون مدنی چنین حکم می کند: "مالک شیء، مالک تمام آنچه که از عناصر اصلی آن شمرده شده و انفصل آن از شیء بدون از بین رفتن و یا تلف شدن یا تغییر یافتن شیء ممکن نباشد شناخته می شود."

به همین اساس مالک صلاحیت دارد که در ملکیت خویش تصرفات مالکانه نماید یعنی آن را بفروش، گرو بدده و یا به کرایه بگذارد به شرطی که از حق مالکیت خود استفاده سوء نکند و از این ناحیه به دیگران ضرر عاید نگردد. مثلاً مالک خوبی نمی تواند کلکین خانه اش را که به خوبی

ایتالیا در اعمار مرکز اصلاح و تربیت اطفال آن ولایت اظهار سپاس کردند.

متعاقباً محترم حاجی میر معاون ولایت هرات به نمایندگی از ولایت هرات به مهمنان خوش آمدید گفتند و از این که اعمار این مرکز و ایندهای مسکونی افسران محبس ولایت هرات - که به همکاری تیم پی آرتی کشور ایتالیا صورت می گیرد - بتواند در آینده مشکلات نگهداری اطفال تحت حجز را مرفوع سازد اظهار امیدواری کرد.

این مرکز در ساحة ۴ جریب زمین در ملکیت دولتی مربوط وزارت عدیله با بودجه ۸۳۰۰۰ ایورو در یک منزل به صورت پخته و

اساسی اعمار می گردد که دارای اتاق های اداری، تدریسی، کارگاه های حرفه بی، خوابگاه ها، اتاق کنفرانس، کتابخانه، آشپزخانه، اتاق های محافظین، برج های ترصی، چاه آب و سایر سهولت ها می باشد. این مرکز طرفیت ۲۲۰ نفر طلفل تخت حجز اعم از دختر و پسر را به تفکیک جنس در یک وقت دارا خواهد بود که کار ساختمن مدت ۹ ماه را دربر خواهد گرفت.

هیأت به روز جمعه با محترم سید حسین انوری والی ولایت هرات ملاقات نمود و در روز بعد آن از مرکز اصلاح و تربیت اطفال، مدیریت عمومی محبس ولایت هرات و ریاست های حقوقی، قضایای دولت آن ولایت بازدید نمودند و مشکلات آنان را از تزدیک برسی نمودند و سپس به منظور بررسی و ایندهای سومی وزارت عدیله به ولسوالی کرخ ولایت هرات فرستد و روز یکشنبه به تاریخ ۳۱ سلطان به کابل بازگشتند.

سنگ تهداب مرکز اصلاح و تربیت اطفال توسط محترم پوهنلوی عبدالقادر عدالخواه مهین اداری وزارت عدیله، معاون ولایت هرات و قوماندان تیم پی آرتی ولایت هرات و سایر بزرگان دیگر گذشته شد.

ایتالیا در اعمار مرکز اصلاح و تربیت اطفال آن ولایت اظهار سپاس کردند. متعاقباً محترم حاجی میر معاون ولایت هرات به نمایندگی از ولایت هرات به مهمنان خوش آمدید گفتند و از این که اعمار این مرکز و ایندهای مسکونی افسران محبس ولایت هرات - که به همکاری تیم پی آرتی کشور ایتالیا صورت می گیرد - بتواند در آینده مشکلات نگهداری اطفال تحت حجز را مرفوع سازد اظهار امیدواری کرد.

این مرکز در ساحة ۴ جریب زمین در ملکیت دولتی مربوط وزارت عدیله با بودجه ۸۳۰۰۰ ایورو در یک منزل به صورت پخته و

اساسی اعمار می گردد که دارای اتاق های اداری، تدریسی، کارگاه های حرفه بی، خوابگاه ها، اتاق کنفرانس، کتابخانه، آشپزخانه، اتاق های محافظین، برج های ترصی، چاه آب و سایر سهولت ها می باشد. این مرکز طرفیت ۲۲۰ نفر طلفل تخت حجز اعم از دختر و پسر را به تفکیک جنس در یک وقت دارا خواهد بود که کار ساختمن مدت ۹ ماه را دربر خواهد گرفت.

هیأت به روز جمعه با محترم سید حسین انوری والی ولایت هرات ملاقات نمود و در روز بعد آن از مرکز اصلاح و تربیت اطفال، مدیریت عمومی محبس ولایت هرات و ریاست های حقوقی، قضایای دولت آن ولایت بازدید نمودند و مشکلات آنان را از تزدیک برسی نمودند و سپس به منظور بررسی و ایندهای سومی وزارت عدیله به ولسوالی کرخ ولایت هرات فرستد و روز یکشنبه به تاریخ ۳۱ سلطان به کابل بازگشتند.

دانستنی هایی از عقد هبه

فیض الله (خواجه امانی)

است از وهیت^(بخشیدم) اطیعت^(دام یاعطا کردم) هبه (بخشن) از وهیت^(بخشیدم) اطیعت^(دام یاعطا کردم) چنانچه در زیان عربی گفته می شود: (وهیت له مالا) یعنی مال را به او بخشیدم (جلت^{هذا الشیء لک}) این عطیه برای تو ساختم و مثال آن.

هبه در اصطلاح فقه عبارت از تملیک مال بدون عوض و یا گاهی به مقابل عوض هم شده می تواند چنانچه دیگر چیزی را به عنوان بخشش راجین تعریف نموده است: "هبه عبارت است از تملیک مال به شخصی دیگر بدون عوض، گاهی به مقابل عوض نیز صورت می گیرد".

در جامعه ما مروج است که یک شخص، به شخصی دیگر چیزی را به عنوان بخشش می دهد و این رسم رواج در قرا و قبایل، شهرها، خانه ها و حتی در دفاتر کار همواره صورت می گیرد اما بعضاً حالاتی پیش می آید که با این هبه به اشکال زیرین صورت گرفته می باشد:

- هبه با عبارات (وهیت^(بخشیدم) و (قبلت^{(قبول کردم؛ یعنی با ایجاد و قبول صورت گرفته می تواند.}

- هبه به تعاطی (دست به دست) نیز صورت می گیرد مثلاً شخصی به شخصی دیگری چیزی را می دهد اما هیچگونه الفاظی در میان آنان تبادله نمی شود. قانون مدنی کشورها این مطلب را در ماده (۱۱۷۹) خویش چنین تذکر داده است که: (هبه به تعاطی منعقد شده می تواند.

صیبی او حق اعتراض را برای نیگونه عقد تا ولی منعقد شده باشد و یا اینکه زوجه میتواند در محضر محکمه فسخ این نوع ازدواج را تقاضا نماید. زیرا که اسقاط حق زوجه به ارتباط مهر کمتر از مهر مثل حق ولی او را در زمینه عدم رعایت کفؤ و مهر مثل از بین برده ولی ایشان مربوط میباشد. بدین معنی که، بر علاوه سایر ارکان و شرایط عقد ازدواج ولی او در زمینه باید اجازه دهد که در این صورت عقد ازدواج ایشان نافذ شمرده میشود و نتایج حقوقی از آن بوجود می آید. بر عکس اگر ولی اینگونه مکمل نماید و یا اینکه ولی به مهر کمتر توافق نشان دهد عقد ازدواج مذکور از جمله عقود لازم محسوب می گردد. اما بر عکس در صورتی که ولی زوجه به مطلب به فسخ ازدواج در این بحث در علم حقوق است بناءً دانشمندان حقوق آن را به انواع ذیل تقسیم نموده اند:

- املاک شخصی
- املاک دولتی
- مرعی یا مالپر
- املاک وقفی

املاک شخصی

املاک شخصی آن است که ملکیت شخص، یا اشخاص شرعاً و قانوناً بر آن ثابت باشد. ملکیت شخصی توسط اسناد معتبر شرعاً و قانونی ثابت می گردد مشروط بر این که دارای ثبت محفوظ قضاء و عاری از جعل و تزویر بوده و مبطل آن وجود نداشته باشد.

املاک دولتی

املاک دولتی عبارت است از قطعه یا قطعات زمین باغی، آبی، لملی، تپه ها، چمن، جبه زار، جنگل زار، علفچر، نیزار و سایر زمین هایی که در دفتر اراضی اراضی دولتی ثبت باشد که می توان آن را به گونه زیر تقسیم کرد:

- زمین هایی که در جریان تصفیه شرعاً ملکیت اشخاص بالای آن ثابت نشود و یا به عباره دیگر املاک غیر استملاک شده بی که قبلاً در اسناد و دفاتر حکومت به حیث املاک دولتی ثبت و معرفی گردیده است.

ادامه درص ۳